

Průběh distančního vzdělávání

- aplikace § 184a Zákona č. 561/2004 Sb. v podmínkách základní školy

(Zvláštní pravidla při omezení osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů ve školách)

datum účinnosti: 1. prosince 2020

A) ZÁSADY A FORMY DISTANČNÍ VÝUKY

Tento dokument zpracovala pedagogická rada waldorfské školy (kolegium učitelů) jako informativní pro rodiče školy. Dokument popisuje specifika distanční výuky na naší škole, s ohledem na věk dětí je rozdělený na tři ročníkové skupiny – trojročí. Vzhledem k souběžnému získávání zkušeností s distanční výukou a její evaluaci se jedná o živý dokument, pravidelně se měnící.

První trojročí (1.-3.ročník)

Waldorfská pedagogika a na ní založené vyučování zejména v nejnižších ročnících základní školy jsou postavené na osobní přítomnosti učitele - vychovatele a žáka. To je nezbytnou součástí výchovně vzdělávacího procesu, bez níž se neobejdeme ani v rámci distanční výuky. Tedy jakákoliv forma distanční výuky bude z tohoto hlediska vždy kompromisem. Aby tento kompromis co nejméně škodil zdravému vývoji dětí, neobejdeme se bez pomoci rodičů. Současně si uvědomujeme, že je to i pro rodiče a celé rodiny komplikovaná situace, která vyžaduje nadstandardní nasazení. Velmi si proto pomoci v této době vážíme.

Limity dálkové výuky:

Právě z výše popsaného důvodu se budeme chtít v nejnižších ročnících při realizaci distanční výuky vyhnout on-line vyučování (tj. „živému přenosu“). Tento nástroj budeme využívat výhradně k individuálním konzultacím (učitel-žák, učitel-rodič), které mají sloužit k udržení vztahu. Ze stejného důvodu mohou být v tomto období pořádány 1x týdně setkání tříd přes Google meet – hlavním cílem je vzájemné sdílení (obdoba setkání třídního kruhu)

Za těžiště našeho pedagogického působení v této době považujeme:

♦ Udržení vztahu učitel-žák a kontaktu spolužáků

- Psaní dopisů
- On-line rozhovory, telefonáty
- Vzájemné sdílení výsledků práce, aktivit

♦ Umělecké, rukodělné a pohybové činnosti

- Kreslení forem
- Pletení, háčkování
- Kreslení
- Recitace, zpěv
- Pobyty venku

◆ **Nastavení a udržování rytmů**

- Pevný rytmus dne a týdne (pravidelná hodina vstávání, zahájení práce do školy s jasnou pravidelnou strukturou spojenou s individuálním chodem domácnosti atd.)
- Rytmičké pohybové činnosti

◆ **Smysluplné činnosti vycházející z reálných potřeb domácnosti**

- Domácí práce

◆ **Procvičování trivia**

- Počítání
- Psaní
- Čtení
- V případě cizích jazyků zaměření na poslech (pohádka/příběh jako celek – např. i nahrávky od učitelů cizích jazyků)

To, co může nejvíce pomoci v čase pandemie udržet děti v dobré kondici a zdraví, jsou umělecké a rukodělné činnosti. Videá s nahrávkami těchto činností, která posíláme, jsou určena především rodičům jako návodná pomoc pro realizaci této činnosti s dítětem – samozřejmě dle indiv. možností rodiny. Podobně je tomu i se zadávanými úkoly na procvičování trivia. Ani zde se malé dítě neobejde bez pomoci dospělého. Proto Vám chceme nabídnout například on-line třídní schůzky, jež by Vám, rodičům, sloužily jako hlubší metodická podpora. Naším cílem není přenést na Vás zodpovědnost za vyučování, ale umožnit Vaším dětem se spojit s vyučovacím obsahem prostřednictvím živé zkušenosti.

Samozřejmě budeme respektovat, do jaké míry Vám okolnosti dovolí tuto pomoc realizovat.

Druhé trojročí (4.-6.ročník)

V druhém trojročí vstupují děti do některých oborů skrz konkrétní témata úplně poprvé (přírodověda/přírodopis, vlastivěda/zeměpis, dějepis, fyzika). Tyto první epochy zaměřující se na zažívání a poznávání světa kolem nás je nezbytné vystavět na základě tzv. trojkroku. Nejprve se děti s tématem setkají zcela živě, aktivně, skrz prožitky všemi smysly. To vede k možnosti se s tématem propojit citem, osobně se k němu vztáhnout. Teprve poté přichází na řadu porozumění dějům a zákonitostem, pochopení a uchopení látky v rovině faktů a informací. Distanční výuka neumožňuje tento trojkrok a ponechává téměř veškerou práci v oblasti kognice (tedy zaměřenou “na hlavu”).

V tomto období také děti pracují velmi často ve skupinkách na tvůrčích projektech. Vyučování využívá dynamiky společenství, vše je založeno na spolupráci a možnosti učení se také od sebe navzájem. V atmosféře hledání společného tvaru výsledné práce přirozeně vzniká celá řada situací, které dětem pomáhají vrůst do společenství lidí a učit se správným vzorcům chování člověka ve vztahu k druhým. Jak tento sociální, tak tvůrčí aspekt takto vedeného vyučování není možné jakkoli nahradit v podmínkách izolovaného pobytu v domácím prostředí.

Limity dálkové výuky:

- **Nelze dělat společné umělecké činnosti**, např. hrát společně na flétnu apod. online. Lze pouze nabízet tyto aktivity formou videoukázky.
- **Nelze dělat společné pohybové aktivity** – lze je nabízet jen formou ukázky a nelze s těmito činnostmi dále pracovat a rozvíjet je, pokud nebyly prováděny společně.
- **Nové učivo téměř není možné předávat** (viz výše)
- **Nelze zadávat tvůrčí skupinovou práci** (viz výše) Děti se mohou zabývat takovými aktivitami, při kterých budou něco samy poznávat, zažívat a samy se k tomu mohou vztáhnout.

Za těžiště našeho pedagogického působení v této době považujeme:

Rozvíjení současných kompetencí dětí

- ◆ čtenářská gramotnost - čtením osobních dopisů a příběhů, které je oslovují, jsou smysluplné a v nichž mohou být citově angažované
- ◆ psaní - formulování vlastních myšlenek
- ◆ počítání - upevňování a posilování již poznanych zákonitostí § cizí jazyky - možnost skupinových konzultací s vyučujícími (od 5. třídy výše - reflexe samostatné práce), důraz na slyšené a mluvené slovo v cílovém jazyce, 4. třídy - východiska ve známých textech a příbězích, audio/videonahrávky učitelů cizích jazyků

Posílení životních sil dětí

- ◆ zdravý rytmus dne, střídání činností, v rámci možností střídání prostředí
- ◆ zdravý přirozený pohyb na čerstvém vzduchu
- ◆ umělecké činnosti - zpěv, hra na flétnu, malování, kreslení
- ◆ rukodělné činnosti - pletení, práce s přírodninami a dalšími materiály

Udržení vztahu učitel-žák a kontaktu spolužáků

- ◆ Individuální konzultace (online “setkání”)
- ◆ skupinová konzultace s třídním učitelem - reflexe samostatné práce, “odevzdávání” části hotové práce, podpora motivace dětí
- ◆ skupinová konzultace s vyučujícími cizích jazyků

Třetí trojročí (7.-9.ročník)

V distanční výuce je problematické provázení dětí učivem, kterému se mají věnovat samy doma u počítače; pevné základy jejich samostatnosti se teprve budují a ony potřebují od nás dospělých důvěru. Současně jim dáváme k dispozici virtuální svět, který je může odvádět od činností spojených se školou a vyučováním. Nejsme schopni zajistit dohled nad tím, jak tráví děti tohoto věku svůj čas při volném přístupu k internetu. (Upozorňujeme na to, že v Google meets nevidíme do chatové komunikace žáků mezi sebou. Doporučujeme také zabezpečení počítače v případech, kdy mají děti bez Vaší kontroly celodenní přístup k počítači a internetu, aby bylo možné předcházet hrám na počítači či sledování stránek s obsahem nevhodným pro děti a mladistvé.)

Limity dálkové výuky:

- ◆ **Nelze pracovat na společné umělecké činnosti**, např. hrát on-line vícehlasé skladby na hudební nástroje, vytvářet v prostoru společné eurytmické formy, cvičit divadlo apod.
- ◆ **Nelze se věnovat skupinové tvořivé práci**, která je v běžném epochovém i dalším vyučování jeho nedílnou součástí.

V nejvyšších ročnících vycházíme ze skutečnosti, že mají žáci za sebou průpravu k práci v systému Google, který jsme začali využívat už dříve (v uplynulém školním roce). V realizaci distanční výuky lze proto navázat na zkušenosti a snažit se v co nejšetrnější míře podpořit on-line vyučování. I přes snahu na obou stranách (u vyučujících i žáků) se však u dětí opakovaně projevuje přesytení informacemi, odkazy a vzkazy, ve kterých se obtížně orientují a hledají podstatné.

Za těžiště našeho pedagogického působení v této době považujeme:

- ◆ **kontakt s každým z dětí minimálně 1x denně** (chat, on-line hovor) – různí učitelé za různé předměty – realizovat lze jednotlivě nebo v menších skupinkách dětí
- ◆ způsob zadávání úkolů a projektů za daný předmět ideálně v jednom balíčku týdně (v pondělí či úterý)
- ◆ rozvrh on-line setkání a konzultací pro skupiny dětí (kdo se nepřipojí, má možnost náhradního termínu), **povinná je konzultace** z každého naukového předmětu a s každým učitelem minimálně 1x za 14 dní
- ◆ zaměřit se na jedno konkrétní téma z probíhající epochy, k němu směřovat různé formy aktivit, **on-line setkání a konzultace malých skupin dětí s epochovým učitelem** (také novému učivu se lze dle možností distanční výuky věnovat v epoše pouze částečně)
- ◆ pravidelné **procvičování dříve probraného učiva** (zejména z M, ČJ a cizích jazyků), možnosti k rozvoji čtenářské gramotnosti (nabídka knih v elektronické podobě)
- ◆ prostor pro samostatné vyžití v různých uměleckých činnostech (výtvarných, hudebních, dramatických) a pracovních činnostech (s Vaší podporou se mohou doma děti věnovat např. vaření a šití)
- ◆ v případě **cizích jazyků** zaměření na skupinové konzultace a konverzace s vyučujícími cizích jazyků, reflexi samostatné práce, důraz na slyšené a mluvené slovo v cílovém jazyce, v 9. třídě procvičování již probraných jevů.

Jako neméně důležité vnímáme:

- ◆ **udržení vztahu učitel-žák a kontaktu mezi vrstevníky** formou vzájemného sdílení výsledků práce a aktivit, on-line rozhovorů, telefonátů, psaní dopisů
- ◆ **nastavení a udržování pravidelného rytmu**; jistý rytmus dne a týdne (pravidelná hodina vstávání, zahájení práce do školy s jasnou pravidelnou strukturou spojenou s individuálním chodem domácnosti)
- ◆ skupinové konzultace s třídním učitelem; reflexe samostatné práce, podpora motivace dětí
- ◆ možnost odevzdat část hotové práce jinak než v el. podobě; důležitá zpětná vazba a následně navázání na vypracované samostatné úkoly.

Hodnocení dětí/žáků v distančním vzdělávání

Hodnocení je nedílnou součástí jakéhokoli procesu vzdělávání a zejména **formativní hodnocení** významným způsobem ovlivňuje jeho efektivitu a dosahování očekávaných výstupů. Při výuce distančním způsobem je poskytování kvalitní zpětné vazby nepostradatelné, neboť podporuje motivaci a ukazuje cestu k dosahování pokroku. Úkolem učitele po dobu vzdělávání na dálku je průběžně monitorovat zapojení a aktivitu všech dětí/žáků/studentů, poskytovat jim v přiměřeném čase zpětnou vazbu, podporovat je v hledání řešení a motivovat k dalšímu pokroku. V případě, že se dítě/žák/student nezapojuje nebo se zapojuje v nedostatečné míře, není řešením pouhé konstatování v rámci hodnocení. **Hodnocení nemá být využíváno jako forma nátlaku.** Naopak je potřeba, aby učitel zjišťoval důvody a ve spolupráci se zákonnými zástupci a zletilými žáky a studenty hledal způsoby, jak dítě/žáka/studenta/ podpořit a zvýšit míru jeho zapojení.

Hodnocení a zpětná vazba jsou v průběhu distančního vzdělávání poskytovány následujícím způsobem:

- **1x týdně žákovi** – mailem (u mladších žáků prostřednictvím mailového kontaktu rodiče), telefonicky, dopis na G-disku, indiv. přes Google Meets atp. – forma dle uvážení učitele.
- **1x měsíčně zákonnému zástupci** – mailem (tato zpětná vazba však nenahrazuje vyhodnocení epochy či jazyka v souladu s pravidly hodnocení výsledků vzdělávání žáka, jež jsou součástí školního řádu školy, může však být jeho podkladem)
- **Po návratu do školy**
 - Sebehodnocení žáka nad portfoliem domácích prací (individuálně)
 - Zjištění výsledků vzdělávání pomocí didaktických testů (ve formě pracovního listu bez explicitního označení „test“), které jsou následně založeny do portfolia žáka
 - V případě potřeby individuální schůzky s rodiči nebo tripartitní (za přítomnosti žáka) – zejména v příp. výrazného zhoršení prospěchu či nízké nespolečné v průběhu distančního vzdělávání. Takové schůzky je vyhotoven zápis se stručnými závěry (např. nastavení podpůrných opatření).

B) PRŮBĚH DISTANČNÍ VÝUKY - UPŘESNĚNÍ

Níže uvedený postup je závazný v případě distančního vzdělávání celé třídy nebo jen její části.

Ustanovení zákona	Pojmové upřesnění	Interní upřesnění	Interní aplikace	Poznámky
<p>1) Pokud z důvodu krizového opatření vyhlášeného podle krizového zákona, nebo z důvodu nařízení mimořádného opatření podle zvláštního zákona, anebo z důvodu nařízení karantény podle zákona o ochraně veřejného zdraví není možná osobní přítomnost většiny žáků nebo studentů z nejméně jedné třídy, ... poskytuje škola dotčeným dětem, žákům nebo studentům vzdělávání distančním způsobem.</p>	<p>Distanční vzdělávání je definováno jako jakákoliv forma studia, kde student není pod stálým a bezprostředním dohledem učitelů, nicméně, využívá plán, vedení a konzultace vzdělávací instituce.¹</p>	<p>Formy distančního vzdělávání:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zadávání domácích úloh 1x týdně. 2) Zpětná vazba žákům 1x týdně. 3) Od 3. ročníku 1x týdně skupinové setkání žáků s třídním učitelem přes Google Meets. 4) Od 5. ročníku online výuka žáků v menších skupinách – a to minimálně v následujícím rozsahu: <ul style="list-style-type: none"> - 1x týdně český jazyk - 1x týdně matematika - 1x týdně cizí jazyk 	<p>Ad 1) Volba dne na uvážení učitele. Zadávání skrze Google disk, doprovodně možno e-mailem (doupřesnění atp.).</p> <p>Ad 2) Volba dne na uvážení učitele. Forma na uvážení učitele (Google Meets individuální či skupinové, e-mailem na školní mail, dopis na G disku atp.)</p> <p>Ad 3) Obsah setkání na volbě učitele – zadávání úloh, zpětná vazba, prezentace práce žáků, vzájemné sdílení atp. Pro žáky 1. a 2. ročníku jsou setkání pořádána podle okolností a na základě uvážení učitele.</p> <p>Ad 4) Po dohodě mezi učitelem a rodiči možno zavést částečně již od 3. ročníku.</p>	<p>- Ke Google disku třídy mají přístup rodiče žáků (vhodné založit si za tímto účelem e-mail od Google), od 5. ročníku také žáci skrze školní e-mailové adresy (.)</p> <p>- V případě, že rodiče nemají možnost tisku, sdělí to bez zbytečného odkladu třídnímu učiteli. Ten zajistí předání materiálů 1x týdně v papírové podobě (bezkontaktně, v předem vyčleněné části budovy).</p> <p>- Učitelé mohou od 5. ročníku využívat doplnkově Google Classrooms, Google Forms, pracovní listy kompatibilní s G diskem (např. wizer.me) atp. V takovém případě poskytnou rodičům a žákům pro práci srozumitelné instrukce (e-mailem nebo přes sdílený G disk třídy).</p> <p>- Školní e-mailové adresy a práce s Google classrooms může být po dohodě učitele s rodiči zavedeno částečně již od 3. ročníku.</p>

¹ https://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/egon/pdf_programy/distanzni_vzdelavani.pdf

Z metodického doporučení MŠMT pro vzdělávání distančním způsobem - **Způsoby distančního vzdělávání :**

Pojmem **on-line výuka** je obecně označován takový způsob vzdělávání na dálku, který probíhá zpravidla prostřednictvím internetu a je podporován nejrůznějšími digitálními technologiemi a softwarovými nástroji. Rozlišujeme synchronní a asynchronní on-line výuku.

- Při **synchronní výuce** je učitel propojen s dětmi/žáky/studenty zpravidla prostřednictvím nějaké komunikační platformy v reálném (stejném) čase.
- Při **asynchronní výuce** děti/žáci/studenti pracují v jimi zvoleném čase vlastním tempem na jim zadaných úkolech a společně se von-line prostoru nepotkávají.

Pojmem **off-line výuka** je označován takový způsob vzdělávání na dálku, který neprobíhá přes internet a k realizaci nepotřebuje ve větší míře digitální technologie. Nejčastěji se jedná o samostudium a plnění úkolů z učebnic a učebních materiálů či pracovních listů. Může se také jednat o plnění praktických úkolů využívajících přirozené podmínky účastníků v jejich domácím prostředí – kreativní či řemeslné práce, aplikace znalostí a dovedností v praxi, projekty zaměřené na samostatnou práci dítěte/žáka/studenta či na rozvoj kompetencí.

Ustanovení zákona	Pojmové upřesnění	Interní upřesnění	Interní aplikace
<p>(2) <i>Vzdělávání distančním způsobem škola uskutečňuje podle příslušného rámcového vzdělávacího programu a školního vzdělávacího programu v míře odpovídající okolnostem.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Svobodná ZŠ uskutečňuje vzdělávání podle platného RVP ZV a podle ŠVP platného pro příslušný ročník.² 	<ul style="list-style-type: none"> - Distanční výuka se soustředí na profilové vyučovací předměty, tedy na stěžejní výstupy v českém jazyce, matematice a cizím jazyce. - Kromě toho se distanční výuka zaměřuje na práci s vyprávěcí látkou příslušného ročníku. - Dále je distanční výuka vedena v souladu se zásadami zpracovanými pro jednotlivá trojročí ZŠ. - Důraz je kladen na cílený rozvoj kompetence k učení a na aplikaci znalostí a dovedností ve všech vyučovacích předmětech tak, aby žáci byli schopni nabyté znalosti a dovednosti využívat šířeji při řešení nejrůznějších situací. 	<ul style="list-style-type: none"> - Výše uvedenými formami distančního vzdělávání jsou vyučovány předměty: český jazyk, matematika, anglický jazyk a německý jazyk. - Ostatní předměty jsou vyučovány dle aktuálních možností učitele ve spolupráci s odbornými učiteli.
<p>(3) <i>Žáci jsou povinni se vzdělávat distančním způsobem. Způsob poskytování vzdělávání a hodnocení výsledků vzdělávání distančním způsobem přizpůsobí škola podmínkám žáka pro toto vzdělávání.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Žáci jsou povinni zapojit se do distančního vzdělávání ve formě nastaveném Svobodnou ZŠ. - V případě, že se žáci do nastavených aktivit nezapojí, bude vyžadována omluva v omluvném listu, v odůvodněných případech dlouhodobé (déle než 2 týdny trvající) nespoupráce i potvrzení od lékaře. 	<p>Absenci při distanční výuce je tedy nutné posuzovat podle zapojení do vzdělávání a výstupů, nikoli podle doby vzdělávacích aktivit. Např. při asynchronní či off-line výuce nezáleží, v jaké denní době a jak rychle žák/student pracuje, nýbrž zda odevzdává úkoly či výstupy své práce ve stanoveném termínu nebo prokazuje snahu o plnění pokynů. Při synchronní výuce je nepřipojení se k on-line přenosu považováno za absenci, pokud s dítětem/žákem či jeho zákonným zástupcem nebo se studentem nebyl individuálně dohodnut jiný způsob zapojení. Je tedy potřeba, aby zákonný zástupce předem nebo dodatečně omluvil neúčast dítěte/žáka při on-line výuce.</p>	<p>-</p>

² Waldorfská škola má ve svém vzdělávacím programu také výuku informatiky, kterou považuje za důležitou součást vyučování. Svou úlohu vidí ale škola mimo jiné i v tom, aby dětem, které jinak ve velké většině tráví před obrazovkou počítače několik hodin denně, nenabízela ve škole totéž. Jako učitelé si zakládáme na tom, že v dětech rozvíjíme důležité předcomputerové schopnosti (precomputer skills), které teprve umožňují, aby se člověk stal uživatelem a ne služebníkem technologií. I proto je na waldorfských školách informatika vyučována až od 5. ročníku. V souladu s tímto postojem jsou ve Svobodné ZŠ nastaveny i formy distančního vzdělávání.

DALŠÍ UPŘESNĚNÍ:

Intervence

Intervence jako podpůrné opatření doporučené školským poradenským zařízením konkrétnímu žákovi bude v případě zavedení distanční výuky realizována 1x týdně prostřednictvím Google Meets. Termín bude stanoven po dohodě vyučujícího s rodiči žáků. Účast dotčených žáků na online intervencích je povinná.

Doučování

Doučování bude v případě zavedení distanční výuky realizováno 1x týdně prostřednictvím Google Meets. Termín bude stanoven po dohodě vyučujícího s rodiči žáků. Účast dotčených žáků na online doučování není povinná, je však velmi doporučena, aby nedocházelo k prohlubování rozdílů v dosahovaných výsledcích vzdělávání mezi jednotlivými žáky daného ročníku.

Škola se zapojí do spolupráce s pedagogickými fakultami vysokých škol – ve věci doučování žáků ohrožených školních neúspěchem z důvodu nedostatečných individuálních podmínek pro zapojení do distančního vzdělávání – bližší informace na stránkách [Národního pedagogického institutu ČR](#).

Podpora asistenta pedagoga

Podpora asistenta pedagoga jako podpůrné opatření doporučené školským poradenským zařízením konkrétnímu žákovi bude v případě zavedení distanční výuky realizována individuálně – dle skutečných možností a potřeb konkrétních žáků i asistentů. Může jít o online konzultace, konzultace po telefonu, přípravu podkladů pro domácí práci, osobní návštěvu (za dodržení adekvátních hygienických opatření) atp.

Práce s Google diskem a jeho aplikacemi

Třídní učitelé proškolí po zahájení distančního vzdělávání bez zbytečného odkladu (do 3 pracovních dní) zákonné zástupce žáků v práci s Google diskem a jeho aplikacemi. Formu proškolení volí třídní učitel – instrukce e-mailem, navigace po telefonu atp.

Dostupnost vybavení pro distanční vzdělávání

Škola kontaktuje do 30. 9. 2020 zákonné zástupce všech žáků, s cílem zjistit jejich možnosti pro distanční vzdělávání – konkrétně vybavenost počítači, připojením na internet, možností tisku atp. Nastavení distančního vzdělávání tak bude přizpůsobeno v maximální možné míře podmínkám v jednotlivých rodinách.

Škola disponuje 18 ks ultrabooků DELL Latitude 7280. V případě potřeby umožní pro zdárný průběh distančního vzdělávání jejich zapůjčení jak učitelům, tak zákonným zástupcům. Potřebu takového zapůjčení zmonitoruje škola do 30. 9. 2020. V případě, že poptávka převyší nabídku, budou nastavena konkrétní kritéria výpůjčky.

Další možnosti získání techniky pro distanční vzdělávání: <https://www.mironet.cz/pocitace-detem>

Úhrada za poskytování vzdělávání a školských služeb

V případě distanční výuky nedochází ke snížení úhrad za poskytování vzdělávání a školských služeb. Výše úhrady se i nadále řídí smlouvou mezi školou a zákonným zástupcem a zákonnými pravidly (občanský zákoník). K situaci je možné přistoupit individuálně a zohlednit finanční situaci konkrétní rodiny – žádosti o snížení či prominutí úhrady za poskytování vzdělávání a školských služeb posuzuje správní rada.